

AIP

Aliance pro
individualizovanou
podporu

Aliance pro individualizovanou podporu, z.s.
H40 – Holešovická tržnice
Bubenské nábř. 13, 170 00 Praha 7
tel.: +420 720 957 103 | e-mail: info@aipp.cz
www.aipp.cz

400 TISÍC LIDÍ, KTEŘÍ V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ PEČUJÍ O SVÉ BLÍZKÉ, JSOU DLOUHODOBĚ PŘETÍŽENÍ! STÁT JIM MUSÍ POMOCI!

V České republice je cca 400 tis. osob, které poskytují svým blízkým intenzivní, náročnou a komplexní péči z důvodu jejich postižení, nemoci či stáří. V průměru pečující pomáhá 37 hod. týdně, 6,5 let¹.

Mnozí pečují roky bez volných víkendů a dovolené. Často nemají nikoho, kdo by je v péči zastoupil. Nezbytný odpočinek mohou pečujícím umožnit odlehčovací služby, ty jsou ale místně a kapacitně nedostupné. Navíc si je nemohou dovolit hradit z příspěvku na péči, obzvláště pokud kvůli pečovatelskému závazku museli opustit trh práce a nemají jiný příjem. Dlouhodobé přetížení je tak enormní.

JAK SE PŘETÍŽENÍ PROJEVUJE A JAKÉ MÁ DŮSLEDKY?

- Negativně dopadá na zdravotní stav pečujících. Dobrá tělesná kondice stejně jako duševní stabilita jsou základními předpoklady pro možnost pomáhat druhým.
- Negativně se propisuje do kvality poskytované péče doma a dříve nastává moment, kdy pečující nezvládne péči vykonávat a lidé s postižením musí odcházet do ústavní péče.
- Omezuje čas, který mají pečující na jiné aktivity jako je práce, zapojení do společnosti či osobní život. Důsledkem je finanční závislost na podpoře státu a sociální vyloučení.
- Permanentní zátěž bez možnosti odpočinku představuje nehumánní podmínky pro poskytování péče a významně snižuje kvalitu života pečujících.

CO S TÍM?

K odlehčení pečujících může zásadně přispět:

- Zákonné uznání práva na odpočinek pro rodinné pečující, kteří dlouhodobě pečují o své blízké s vysokými nároky na péči v domácím prostředí.
- Zajištění a zaplacení náhradní péče o blízkou osobu a tím zvýšení finanční dostupnosti odpočinku.
- Zvýšení místní a kapacitní dostupnosti terénních, ambulantních a pobytových odlehčovacích sociálních služeb.
- Zavedení služby, která by obsáhla úkony zdravotní i sociální péče a umožnila by odpočinek pečujícím, kteří se starají o blízkého s vysokou potřebou zdravotní péče, která vylučuje využívání sociálních služeb.

CO JE POTŘEBA KONKRÉTNĚ UDĚLAT?

Uzákonit nárok pečujících na odpočinek:

- Zavést nárok na odpočinek pro pečující osobu a úhradu náhradní péče o závislou osobu během této doby státem. Nárok na několik týdnů odpočinku ročně by měl mít pečující, který poskytuje pomoc osobě se III. nebo IV. stupněm závislosti. Tito lidé jsou evidováni úřadem práce.
- Zařadit odlehčovací službu mezi bezúhradové služby pro závislé osoby ve III. a IV. stupni závislosti v době odpočinku jejich rodinného pečujícího.

Zvýšit dostupnost odlehčovacích služeb:

- Posílit finanční prostředky alokované v dotačním řízení MPSV vůči krajům, které umožní rozvoj sítě odlehčovacích služeb zajišťujících odpočinek pečujícím.
- Nárok na odpočinek propojit s povinností pečující osoby ho čerpat po celých týdnech, aby došlo k obnovení jejich sil. Takové nastavení současně ulehčí plánování potřebné kapacity sítě a organizaci poskytování odlehčovacích služeb.
- Zapojit pečující osoby do procesu strategického plánování krajské sítě sociálních služeb, aby byla v souladu s potřebami odlehčení pečujících rodin.
- Zavést zdravotní odlehčovací službu, pro děti i dospělé, ve všech formách – terénní, ambulantní i pobytové².

Umožnit odpočinek pečujícím i bez odlehčovací služby:

- Zavést finanční příspěvek na náhradní péči při čerpání odpočinku pečujícího, který umožní jiné zajištění péče než odlehčovací službou³. To dovolí odpočinek i pečujícím, kteří nemají dostupnou odlehčovací službu či preferují jiný typ zajištění náhradní péče (např. jinou pečující osobou či jinou službou).

Většina opatření předpokládá změnu v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

CO SE TÍM ZMĚNÍ?

- Pravidelný odpočinek umožní pečující osobě fyzickou a psychickou regeneraci a nabráním sil pro další pomoc blízkému, podpoří kvalitu poskytované pomoci.
- Pravidelné odlehčení od péče oddálí vyhoření pečujících, lidem s postižením umožní žít déle v přirozeném prostředí.
- Finanční pokrytí náhradní péče během odpočinku státem odstraní významnou bariéru ve využívání odlehčovacích služeb a sdílení péče. Pečující osoby si odpočinek konečně budou moci dovolit.
- Opatření přispěje k rozvoji sítě odlehčovacích služeb v krajích, zvýší se jejich kapacitní a místní dostupnost a budou vznikat nové, na míru potřebám lidí s postižením i pečujících.
- Zavedení nároku na odpočinek pečující osoby přispěje k vytvoření důstojných podmínek pro poskytování péče, zvýší přímo kvalitu života pečujících osob a nepřímo i kvalitu života lidí s postižením.
- Nárok na odpočinek posílí koncept sdílené péče a rozložení zátěže z potřebné péče mezi rodinné pečující a služby garantované státem.

2 Přípravovaná novela zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotnických službách, plánuje poskytovat zdravotní lůžkovou respitní péči dětem, 14 dní pobytu za rok by mělo být hrazeno z veřejného zdravotního pojištění.

3 Nástroj, který umožňuje pečujícím odpočinek od péče spolu s poskytnutím finančního příspěvku na náhradní péči, je zaveden v Německu - "Ersatzpflege".

